

***Warnstorfia exannulata* XXL**

C. (Chris) Buter

Looiersveld 48, 5121 KE Rijen

Abstract: *Warnstorfia exannulata* XXL

Plants of *Warnstorfia exannulata*, almost 1.2 meter in length, were found in a recently cleaned pond. This extraordinary length probably resulted from growth keeping pace with a slowly rising water level after the management measure.

Het aantreffen van deze vrij zeldzame soort in een betrekkelijk kleine amfibieënpool, gelegen binnen de Chaamsche Bosschen, tijdens het veldwerk voor de mosseninventarisatie van dit gebied, was op zichzelf al een aangename verrassing. Een grotere verrassing was toen bleek dat dit mos, dat vrijwel de gehele oeverrand bezet had, ook submers (niet vrij zwevend) groeide en daarbij zeer veel, toch wel extreem lange stengels had gevormd die meer dan één meter lang waren, (ca. 1.2 meter, gemeten volgens 'n 'timmermansmethode'). Voorts bleek ook nog dat de pool vrijwel dichtgegroeid was met dit mos; daarbij letterlijk een dichte, warrige mat vormende. Deze toch wel zeldzame groeivorm is vrijwel zeker het positieve gevolg van 'beheersingrepen' m.b.t. deze pool, uitgevoerd door het Staatsbosbeheer. Het betreft een oude pool, die enige jaren geleden geheel opgeschoond werd waarbij overigens ook aan de 'vormgeving' de nodige aandacht werd geschonken, met als gevolg ook 'landschappelijk' een fraai resultaat.

Aannemelijk nu is dat de betreffende pool na de 'oplevering' en op het moment van vestiging van de betrokken mossoort weinig of nauwelijks water voerde. Aangezien de pool voornamelijk een zogenaamde regenwaterpool is, werd het mos wel gedwongen de daarna rijzende waterspiegel te volgen, e.e.a. onder het motto: ik worstel en kom boven. Voorts kan ook aangenomen worden dat aan dit proces vooralsnog geen einde is gekomen. De betreffende pool is momenteel ca. 1.5 meter diep, maar de waterspiegel kan zonder probleem nog 'n tweetal meters stijgen. Het voornemen bestaat de gang van zaken hier toekomstig te blijven volgen.

Een soortgelijke gang van zaken werd enige jaren geleden ook vastgesteld, toen met betrekking tot de soort *Warnstorfia fluitans*. Destijds betrof het een nieuw gegraven pool binnen het terrein van de

Tilburgse Waterleiding Mij. Aanvankelijk was de bodem van die poel gedurende bijna één jaar slechts vochtig. Een en ander vormde kennelijk een ideaal biotoop voor o.a. het Vensikkelmos dat vervolgens eveneens gedwongen werd de daarna rijzende waterspiegel te volgen. Op een gegeven moment was deze situatie voor Cees van Kessel (Boxtel) aanleiding een flinke sliert van dit mos mee naar huis te nemen, dit vervolgens in de badkuip te ontwarren om vast te stellen dat de afzonderlijke stengels tot 65 cm lang waren. Momenteel is in de betreffende poel de situatie zo dat het waterniveau zich als het ware gestabiliseerd heeft, het Vensikkelmos grotendeels verdwenen is maar dat 'restanten' daarvan zich gevestigd hebben op riet- en lisdoddestengels als waren ze 'klimplanten'.

Zeker, het leven is goed in het Brabantse land, ook op bryologisch gebied, maar desondanks is het niet aannemelijk dat het hiervoor beschreven fenomeen zich tot het Brabantse beperkt. Ook elders in Nederland zijn de laatste jaren vele poelen aangelegd en dat zowel binnen natuurgebieden als in meer agrarische omgeving. Nader onderzoek kan mogelijk uitwijzen dat deze extreem lange groeivorm vaker voorkomt dan tot dusver is gebleken.